

EU pohtii paraikaa sähkö- ja elektroniikkaromudirektiivin (SER-direktiivin) tiukentamista. Euroopan parlamentin ympäristövaliokunta äänesti muutosehdotuksista kesäkuussa.

Ympäristövaliokunta kannattaa keräystavoitteiden huomattavaa kiristämistä. Se ajaa keräystavoitteen nostamista 85 prosenttiin vuoteen 2016 mennessä.

Aiemmin EU:n komissio ehdotti, että tavoitteeksi asetettaisiin 65 prosenttia kahden edellisvuoden aikana markkinoille saatettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden painosta. Ympäristövaliokunta muuttaisi laskutapaa: talteen täytyisi saada 85 prosenttia kyseisenä vuonna syntyvästä romusta.

Nykyisin tavoitteena on kerätä SERiä vähintään neljä kiloa asukasta kohden. Suomessa saatiin viime vuonna talteen kymmenisen kiloa per asukas. Tämä vastaa noin kolmannesta kotimaan markkinoille toimitetuista laitteista.

PIENILLE LAITTEILLE KAUPPAPALAUTUS

Euroopan parlamentin ympäristövaliokunta ei hyväksynyt esittelijä **Karl-Heinz Florenzin** ehdotuksia välitavoitteista, joiden mukaan jäsenmaiden olisi tehostettava keräystuloksiaan tiettyihin prosentteihin jo ennen vuotta 2016.

Valiokunnan mielestä komissio ei pysty luomaan toimivaa laskentamenetelmää välitavoitteiden määrittämiseksi tarpeeksi ajoissa. Sen vuoksi valiokunnan mielestä jäsenmaiden keräystavoitteet säilyisivät nykyisessä neljässä kilossa asukasta kohden aina vuoteen 2016 saakka.

Ympäristövaliokunnan mielestä pienille sähkölaitteille olisi luotava omat, erilliset keräystavoitteensa. Asukkaiden täytyisi saada palauttaa esimerkiksi vanhat mp3-soittimet, kännykät ja parranajokoneet kenelle tahansa jälleenmyyjälle ilmaiseksi ilman vaatimusta uuden tuotteen ostamisesta.

LASKUTAPA VIELÄ HAKUSESSA

Osa jäsenmaista on pitänyt tavoitteita liian kunnianhimoisina ja epärealistisina. Suomi kannattaa sitä, että erilliskeräystavoitetta nostettaisiin, mutta ensin täytyisi sopia luotettava laskentamenetelmä, sitten vasta määritellä tavoiteprosentti.

”Olemme keskustelleet Suomessa siitä, olisi-ko parempi asettaa yleinen velvollisuus kerätä kaikki saatavilla oleva SER ja asettaa tarkempia velvollisuuksia keräyksen laadulle ja keräysverkostolle, kuin asettaa tiettyjä prosenttitavoitteita”, ympäristöministeriön ylitarkastaja **Tarja-Riitta Blauberg** sanoo.

Keräyksen tehokkuutta voitaisiin edelleenkin seurata ja vertailla jäsenmaiden kesken asukas-

Scanstockphoto

Vain 33% EU-alueella kerättävästä sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta on saatu EU-direktiivien mukaiseen käsittelyyn. Enemmistö romusta lipuu laittomissa kuljetuksissa kehitysmaihin, joissa romua purkavat käsin jopa pienet lapset. Kuvassa romuosien kauppaa Moldovassa.

Sähköromulle tulossa kova keräystavoite

Sähkö- ja elektroniikkaromusta yhä suurempi on saatava talteen. EU:n parlamentti suunnittelee keräystavoitteen nostamista jopa 85 prosenttiin syntyvästä romusta.

kohtaisella kilomäärällä.

Suomi kannattaa laiteryhmäkohtaisia erilliskeräystavoitteita, jotta kannustettaisiin myöskin pienten laitteiden keräämiseen.

”Muuten vaarana on, että keskitytään keräämään vain painavia romuja”, Blauberg huomauttaa.

Kauppa ja SER-tuottajat ovat vastustaneet jo Suomen jätelakiesityksessä ollutta ehdotusta kauppa-kohtaisesta SERin vastaanottovelvollisuudesta. Suomen jätelakiehdotukseen sisältyvässä ehdotuksessa puhuttiin vasta sellaisesta vastaanottovelvollisuudesta, jossa asiakas ostaa samalla myymälästä vastaavan uuden tuotteen tuomansa romulaitteen tilalle. Jo tämä lisäksi

tuottajien ja kaupan mukaan SER-vastaanotto-
pisteiden lukumäärän monikymmenkertaiseksi nykyisestä ja nostaisi keräysjärjestelmän kustannukset pilviin (kts. *Uusiouutiset* 5/2010 s.8–9).

”ROMUTTAISI NYKYISEN JÄRJESTELMÄN”

SER-direktiiviin liittyy muitakin kiistakohtia. Eräs vaikeimmista kysymyksistä on tuottajan määrittely. Euroopan komissio ja kesäkuussa kokoustanut parlamentin ympäristövaliokunta tahtoisivat muuttaa SER-tuottajan määrittelyä niin, että tuottaja määriteltäisiin EU-tasolla nykyisen kansallisen määrittelyn

sijasta. Tuottaja olisi EU-tasoisessa määrittelyssä se, joka ensimmäisen kerran tuo laitteen EU-markkinoille. Tuottajan pitäisi hoitaa jätteenhuolto ja sen kustannukset siinä maassa, johon laite joskus päätyy jätteeksi.

”Jäsenmaat pitävät tiukasti kiinni tuottajan kansallisesta määrittelystä, samoin Suomi. EU-tasoisessa määrittelyssä rekisteröinti ja järjestelmät olisivat erittäin vaikeita toteuttaa, ja vaatimus romuttaisi sen, mikä jäsenmaissa on nyt vaivalla saatu aikaan. Samalla tuottajayhteisöjen rooli hämärtyisi”, Blauberg pelkää.

Hän uskoo, että tuottajan määrittely on niin kuuma kysymys, että se saattaa jopa vesittää SER-direktiivin hyväksymisen ensimmäisessä käsittelyssä.

TODISTUSTAAKKA LAITTEIDEN VIEJILLE

EU on esittänyt myös tuottajarekisterien harmonisointia ja jäsenmaiden tietojen vaihdon ja hallinnollisen yhteistyön lisäämistä. Komission mukaan harmonisointi voisi tuottaa EU-tasolla jopa 66 miljoonan euron säästöt. Tähän Suomi suhtautuu kuitenkin varauksella. Rekisteröintimenetelmien määrittelyminen direktiivitasolla todennäköisesti lisäisi hallinnollista työtä ja päin vastoin kasvattaisi kustannuksia.

Yksi tärkeimmistä syyksistä SER-direktiivin uudistamiselle on ollut se, että niin suuri osa EU:n sähköromusta on laivattu laittomasti Euroopasta kehitysmaihin. EU:ssa noin 65 prosenttia markkinoille saatetusta SERistä kerätään erikseen, mutta vain alle puolet siitä käsitellään EU-direktiivin vaatimusten mukaisesti.

Kunkin jäsenmaan tulliviranomaisten on täytynyt todistaa, mikäli on syytä epäillä, että laivattavat tuotteet eivät ole toimineet eikä niitä siten saisi siirtää muihin maihin ilman, että ne täyttävät jätteen siirtoasetuksen vaatimukset. Nyt EU on siirtämässä tätä todistustaakkaa laitteiden viejille. Tulliviranomaisten työtä helpottamaan on myös tulossa kriteeristö, jonka avulla he voivat erottaa romulaitteet käytetyistä mutta vielä toimivista tuotteista.

ROHS-SOPU LÄHELLÄ

Samaan aikaan SER-direktiivin uudistuksen kanssa EU on käsitellyt myös tiettyjen vaarallisten aineiden käytön rajoittamista sähkö- ja elektroniikkalaitteissa (niin sanottu RoHS-direktiivi).

RoHS-direktiiviin tulisi liitteenä laiteluokat, joihin direktiiviä sovellettaisiin. Tällä hetkellä jäsenmaat ovat kääntymässä sen kannalle, että

RoHS-direktiiviä sovellettaisiin avoimesti kaikkiin määrittelymukaisiin sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin. Poikkeamat määriteltäisiin erikseen.

Suomi kannattaa avointa soveltamisalaa, koska näin vältettäisiin harmaiden alueiden tulkintaongelmat.

Suomi ei kannata uusien aineiden lisäämistä kiellettyjen aineiden listaan, ennen kuin niistä on tehty riittävän kattavat vaikutusten arvioinnit.

”RoHS-direktiiviin ei ole tulossa radikaaleja muutoksia. Direktiivin soveltamisalaa tulisi mukaan joitakin uusia laitteita, mutta kiellettyjen aineiden listaa ei muutettaisi”, Blauberg sanoo.

ÄÄNESTYS LOKAKUUSSA

Euroopan neuvosto jatkaa direktiiviehdotusten käsittelyä ympäristötyöryhmässään syyskuussa. Puheenjohtajamaa Belgian tavoitteena on saavuttaa ainakin RoHS-direktiivistä sopu jo ensimmäisessä käsittelyssä.

Belgia tahtoo sovun tai poliittisen yhteisymmärryksen myös SER-direktiivistä omalla puheenjohtajakaudellaan.

Euroopan parlamentti äänestää molemmista direktiiveistä näillä näkymin lokakuun 19. päivänä.

Kovaan ja tehokkaaseen käyttöön!

NTM
1950 2010
60
Laadukkaita tuotteita jo
60 vuoden kokemuksella!
JÄTEPAKKAAJAT

TEHDAS:
NTM, Oy Närpiön Puu ja Metalli
Martin Enholm
PI 68 84201 NÄRPIÖ
☎ 06 2626 200, Fax 06 2241525

MYYNTI:
Glenn Spara
☎ 0400-662 391
Fax. 06 3591 563

www.ntm.fi